

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້

ເລກທີ 0827-- -- /ກປ

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 05/04/18

ຄໍາສັ່ງ

**ກ່ຽວກັບການເພີ່ມທະວີຄວາມເຂັ້ມງວດ ຕໍ່ການສະກັດກັ້ນ, ເຝົ້າລະວັງ
ແລະ ກໍາຈັດ ການລະບາດຂອງພະຍາດຫ່ຽວເຫຼືອງກ້ວຍ**

- ເຖິງ: - ທ່ານ ຫົວໜ້າຫ້ອງການ, ບັນດາກົມ ແລະ ສະຖາບັນ ອ້ອມຂ້າງກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້.
- ທ່ານ ຫົວໜ້າພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ປະຈໍາແຂວງ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.
- ທ່ານ ຫົວໜ້າດ່ານສາກົນ ດ່ານທ້ອງຖິ່ນ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ.

- ອີງຕາມ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປ້ອງກັນ ແລະ ການກັກກັນພືດ (ສະບັບປັບປຸງ) ເລກທີ 13/ສພຊ, ລົງວັນທີ 15 ພະຈິກ 2016;
- ອີງຕາມ ດໍາລັດ ຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 99/ນຍ, ລົງວັນທີ 09 ມີນາ 2017 ວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້;
- ອີງຕາມ ໜັງສືສະເໜີ ຂອງກົມປູກຝັງ ເລກທີ 0178/ກປຝ, ລົງວັນທີ 26 ມັງກອນ 2018.

ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ການປູກກ້ວຍຂອງຊາວກະສິກອນ, ບັນດາຜູ້ປະກອບການ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການປູກກ້ວຍຫອມຈິນ (Cavendish) ຢູ່ບັນດາແຂວງພາກເໜືອ ເຊັ່ນ: ແຂວງ ຜົ້ງສາລີ, ແຂວງ ຫຼວງນໍ້າທາ, ແຂວງ ບໍ່ແກ້ວ, ແຂວງ ອຸດົມໄຊ, ແຂວງ ໄຊຍະບູລີ. ອີກຈໍານວນໜຶ່ງ ຢູ່ທາງພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້ ເຊັ່ນ: ແຂວງ ວຽງຈັນ, ແຂວງ ສາລະວັນ ແລະ ແຂວງ ອັດຕະປື ເຊິ່ງມີເນື້ອທີ່ທັງໝົດ 23.000 ກວ່າເຮັກຕາ; ໄປຄຽງຄູ່ກັບຂະບວນການດັ່ງກ່າວ, ກໍ່ເກີດມີການລະບາດຂອງພະຍາດຫ່ຽວເຫຼືອງກ້ວຍ (Fusarium wilt, TR4), ຢູ່ບາງເຂດ ເຊັ່ນ: ໃນຊ່ວງປີ 2016-2017 ນີ້, ທີມງານວິຊາການສູນປ້ອງກັນພືດ, ໄດ້ລົງສໍາຫຼວດ ແລະ ໄດ້ພົບເຫັນການລະບາດຂອງພະຍາດດັ່ງກ່າວ ຢູ່ສວນປູກຂອງບັນດາບໍລິສັດທີ່ມາລົງທຶນ ໃນ 3 ແຂວງ ຄື: ແຂວງ ບໍ່ແກ້ວ (ເມືອງ ຫ້ວຍຊາຍ ແລະ ເມືອງ ຕົ້ນເຜິ້ງ); ຢູ່ແຂວງ ຫຼວງນໍ້າທາ (ເມືອງ ນໍ້າທາ, ເມືອງ ສິງ ແລະ ເມືອງ ລອງ) ແລະ ຢູ່ແຂວງ ວຽງຈັນ (ເມືອງ ວັງວຽງ) ພະຍາດຫ່ຽວເຫຼືອງກ້ວຍນີ້, ມີຄວາມທົນຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມ ສາມາດຝັກຕົວຢູ່ໃນດິນໄດ້ນານກວ່າ 30 ປີ.

ພະຍາດດັ່ງກ່າວນີ້, ບໍ່ພຽງແຕ່ເກີດກັບຊະນິດພັນກ້ວຍຫອມຈີນ ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງສາມາດຕິດຕໍ່ໄປສູ່ແນວພັນກ້ວຍພື້ນເມືອງອື່ນໆໄດ້ອີກ ເຊັ່ນ: ກ້ວຍນໍ້າ, ກ້ວຍເລັບມີນາງ...ນອກນັ້ນ, ພືດອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ໄມ້ປະດັບຕະກູນ Heliconia ແລະ ປະເພດຫຍ້າກໍສາມາດຕິດພະຍາດນີ້ໄດ້. ເຊື້ອພະຍາດນີ້, ຈະເຂົ້າທໍາລາຍລະບົບຮາກ, ເຮັດໃຫ້ຮາກ ແລະ ເຫງົ້າເນົ່າ. ຈາກນັ້ນ, ຈະໄປທໍາລາຍລະບົບທໍ່ລໍາລຽງນໍ້າ, ທໍ່ລໍາລຽງອາຫານ ເຮັດໃຫ້ໃບຫ່ຽວ, ມີສີເຫຼືອງ, ຂອບໃບແຫ້ງ, ຕົ້ນກ້ວຍທີ່ຕິດພະຍາດນີ້ ຈະໃຫ້ຜົນຜະລິດໜ້ອຍລົງ, ໝາກລົບ... ເພື່ອເປັນການປ້ອງກັນ, ສະກັດກັ້ນ ແລະ ຄວບຄຸມການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດພືດດັ່ງກ່າວ, ບໍ່ໃຫ້ແຜ່ຂະຫຍາຍໄປສູ່ເຂດອື່ນ

ລັດຖະມົນຕີກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ອອກຄໍາສັ່ງ:

1. ໃຫ້ ກົມປູກຝັງ ຮີບຮ້ອນປະສານສົມທົບ ກັບພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ປະຈໍາແຂວງ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ດ່ານກັກກັນພືດ ແລະ ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວຂ້ອງ ເພີ່ມທະວີຄວາມເຂັ້ມງວດ ໃນການສະກັດກັ້ນ, ເຝົ້າລະວັງ ແລະ ກໍາຈັດ ພະຍາດຫ່ຽວເຫຼືອງກ້ວຍ ຕາມມາດຕະການທີ່ຈໍາເປັນຮີບດ່ວນດັ່ງນີ້:
  - ກ. ສໍາລັບມາດຕະການລວມ ໃຫ້ເອົາໃຈໃສ່ ດັ່ງນີ້:
    1. ໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ກັກກັນພືດ ຕາມດ່ານຊາຍແດນຕ່າງໆ ເພີ່ມທະວີຄວາມເຂັ້ມງວດກວດກາການນໍາເຂົ້າແນວພັນ ແລະ ຫໍ່ພັນກ້ວຍ; ກວດກາໃບຢັ້ງຢືນສຸຂາໄມພືດ ທີ່ອອກໃຫ້ໂດຍອົງການປ້ອງກັນພືດແຫ່ງຊາດຂອງປະເທດຕົ້ນທາງ (ປະເທດສິ່ງອອກ); ຖ້າບໍ່ມີໃບຢັ້ງຢືນສຸຂາໄມພືດ ແມ່ນຫ້າມນໍາເຂົ້າ ຢ່າງເດັດຂາດ;
    2. ຫ້າມທຸກການເຄື່ອນຍ້າຍຫໍ່ພັນກ້ວຍ ແລະ ດິນ ຈາກພື້ນທີ່ທີ່ມີການລະບາດຂອງພະຍາດດັ່ງກ່າວ ເຊັ່ນ: ພື້ນທີ່ທີ່ພົບເຫັນການລະບາດ ຢູ່ແຂວງ ບໍ່ແກ້ວ, ແຂວງ ຫຼວງນໍ້າທາ, ແຂວງ ວຽງຈັນ ເຊິ່ງມີຄວາມສ່ຽງສູງທີ່ຈະຕິດຕໍ່ໄປສູ່ເຂດອື່ນ.
  - ຂ. ມາດຕະການສະເພາະ ໃນເຂດທີ່ມີການລະບາດ ໃຫ້ປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:
    1. ພື້ນທີ່ທີ່ມີການລະບາດຂອງພະຍາດຫ່ຽວເຫຼືອງກ້ວຍ ແມ່ນບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ປູກກ້ວຍຊໍ້າຄືນ ໃສ່ໃນເຂດດັ່ງກ່າວອີກ;
    2. ໃຫ້ທໍາຄວາມສະອາດ ໂດຍການຊຸດຫໍ່ ຫຼື ເຫງົ້າກ້ວຍ ມາທໍາລາຍຖິ້ມ; ໃຫ້ໄຖດິນຕາກແດດໄວ້ ໄລຍະໜຶ່ງ ແລ້ວຈຶ່ງປູກພືດອື່ນທີ່ດແທນການປູກກ້ວຍ;
    3. ບຸກຄົນທີ່ເຮັດວຽກໃນສວນກ້ວຍ, ອຸປະກອນຮັບໃຊ້ໃນການກຽມດິນ, ເຄື່ອງມືອື່ນໆ ທີ່ນໍາໃຊ້ໃນເຂດພື້ນທີ່ພົບການລະບາດພະຍາດຫ່ຽວເຫຼືອງກ້ວຍ (Fusarium wilt, TR4) ຕ້ອງອະນາໄມດ້ວຍຢາຂ້າເຊື້ອກ່ອນຈະນໍາເອົາໄປໃຊ້ໃນພື້ນທີ່ອື່ນ.

ຄ. ລັກສະນະອາການຂອງພະຍາດຫ່ຽວເຫຼືອງກ້ວຍ (Fusarium wilt, TR4) ໃຫ້ເອົາໃຈໃສ່ສັງເກດ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1. ໃບ: ເບື້ອງຕົ້ນ ມີສີເຫຼືອງ, ຫ່ຽວ, ຂອບໃບແຫ້ງ ແລະ ເມື່ອມີອາການຮຸນແຮງ ໃບກໍຈະແຫ້ງ ແລະ ຫັກພັບລົງມາຕິດກັບລໍາຕົ້ນ;
  2. ລໍາຕົ້ນ: ຈະປ່ຽນເປັນສີນໍ້າຕານ ຍ້ອນທໍ່ລໍາລຽງອາຫານອຸດຕັນ ແລະ ເນົ່າ, ເຮັດໃຫ້ຜິດດູດນໍ້າ ແລະ ທາດອາຫານບໍ່ໄດ້ດີ;
  3. ຮາກ: ເບື້ອງຕົ້ນເຊື້ອພະຍາດເຂົ້າທໍາລາຍລະບົບຮາກ, ຈາກນັ້ນ ຈະຂະຫຍາຍໄປທໍາລາຍເຫງົ້າ ເຮັດໃຫ້ຮາກ ແລະ ເຫງົ້າເນົ່າ ແລ້ວເຊື້ອພະຍາດຈະເຂົ້າໄປທໍາລາຍລະບົບທໍ່ລໍາລຽງນໍ້າ ແລະ ທໍ່ລໍາລຽງອາຫານຂອງລໍາຕົ້ນ;
  4. ໝາກ: ໃຫ້ຜົນຜະລິດໜ້ອຍ, ໝາກລົບ, ໝາກບໍ່ສະໝໍ່າສະເໝີ ຫຼື ສຸກກ່ອນກໍານົດ.
2. ໃຫ້ ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ປະຈໍາແຂວງ ແລະ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນແຂວງ ໃກ້ຄຽງກັບແຂວງທີ່ມີການລະບາດ ຂອງພະຍາດຜິດດັ່ງກ່າວ ເພີ່ມທະວີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕິດຕາມກວດກາການເຄື່ອນຍ້າຍໜີ້ຜົນກ້ວຍ. ໃນກໍລະນີ ຜົບເຫັນລັກສະນະອາການທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງໃຫ້ຮີບຮ້ອນແຈ້ງຕໍ່ໜ່ວຍງານປ້ອງກັນຜິດຂັ້ນຂອງຕົນ ແລະ ສູນປ້ອງກັນຜິດ, ກົມປູກຝັງ.
  3. ມອບໃຫ້ກົມປູກຝັງ ສົມທົບກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ອອກຄໍາແນະນໍາດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ ພ້ອມທັງຝຶກອົບຮົມຕາໜ່າງປ້ອງກັນຜິດຂັ້ນເມືອງ ແລະ ບ້ານ ໃຫ້ຮູ້ຈັກວິທີປ້ອງກັນ, ສະກັດກັ້ນ ແລະ ຄວບຄຸມພະຍາດຜິດດັ່ງກ່າວ.
  4. ພາຍຫຼັງ ໄດ້ຮັບຄໍາສັ່ງນີ້ແລ້ວ, ໃຫ້ບັນດາກົມ, ສະຖາບັນ, ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ປະຈໍາແຂວງ ແລະ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ຮີບຮ້ອນເຜີຍແຜ່, ເຊື່ອມຊຶມ, ກໍາແໜ້ນ ແລະ ພ້ອມກັນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມໜ້າທີ່ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງໃຜລາວ ຢ່າງເຂັ້ມງວດ ແລະ ທັນການ. ຜ່ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຈິງ, ມີຂໍ້ສະດວກ ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກແນວໃດ ໃຫ້ລາຍງານການນໍາກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ຮັບຊາບປົກກະຕິ ເພື່ອຫາວິທີແກ້ໄຂໃຫ້ທັນການ.
  5. ຄໍາສັ່ງ ສະບັບນີ້ ມີຜົນສັກສິດນັບແຕ່ວັນລົງລາຍເຊັນ ເປັນຕົ້ນໄປ. ✓

ລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້

ບ່ອນນໍາສັ່ງ:

- ຫ້ອງວ່າການສູນກາງຝັກ	01 ສະບັບ (ໃຊ້ຕາງລາຍງານ).
- ຫ້ອງວ່າການສໍານັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ	01 ສະບັບ (ໃຊ້ຕາງລາຍງານ).
- ກະຊວງອຸດສາຫະກໍາ ແລະ ການຄ້າ	01 ສະບັບ (ເພື່ອຊາບ).
- ຫ້ອງວ່າການແຂວງ, ນະຄອນຫຼວງ ບ່ອນລະ	01 ສະບັບ (ເພື່ອຊ່ວຍຊຸກຍູ້).
- ເກັບຮັກສາໄວ້	01 ສະບັບ.

ປອ.ລຽນ ທິແກ້ວ